

Kastelsvej m.fl.

KBM 4955

Slots- og Kulturstyrelsens J.nr. 21/04186

Matrikel 7000e m.fl. Østervold Kvarter, Kastels Sogn, Sokkelund Herred,

Københavns Amt

Sted- og Sb-nummer: 020306-1431

Arkæolog Marc Hauge

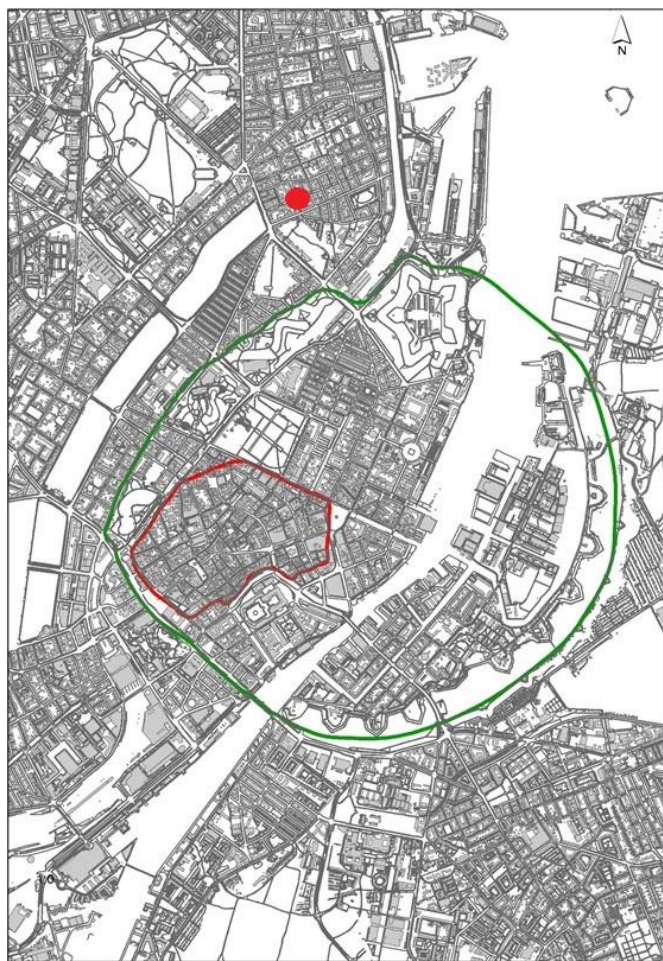
Københavns Museum
Stormgade 20
1555 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
E-mail: kulturarv@kk.dk
Hjemmeside: www.copenhagen.dk

Forsidebillede: Oversigtsbillede af Arendalsgade. Foto: Københavns Museum.

© Københavns Museum 2022

Indholdsfortegnelse

1. Resumé.....	5
2. Administrative data og udgravningsdata.....	6
3. Kulturhistorisk baggrund og potentiale.....	7
4. Udgravningsmetode.....	11
5. Undersøgelsens resultater.....	12
6. Sammenfatning.....	25
7. Fotoliste.....	26
8. Anlægsliste.....	31

Figur 1. Kort over København med markering af undersøgelsesområdet (rød prik). Den røde linje viser omfanget af middelalderbyen, mens den grønne linje viser byens volde i 1600-tallet.

1 Resumé

Dansk:

I forbindelse med renoveringen af vandrør i gaderne: Kastelsvej, Sønderborggade, Lipkesgade, Nordborggade, Livjærgade, Arendalsgade og Strandboulevarden undersøgte Københavns Museum områderne for kulturspor. Undersøgelsen fandt sted som en større forundersøgelse (overvågning) af ca. 200 grøfter på ca. 2x2x2m i størrelse.

Forundersøgelsen gav små resultater af arkæologisk interesse. Der blev påtruffet kulturlag fra 1800-tallet, samt en mindre mængde keramik og glas fra samme periode. Der blev ikke påtruffet nogle anlæg.

English:

In the connection with the renovation of existing waterpipes in the following streets: Kastelsvej, Sønderborggade, Lipkesgade, Nordborggade, Livjærgade, Arendalsgade and Strandboulevarden. The Museum of Copenhagen conducted an archaeological watching brief in the area concerned. 200 minor trenches (2x2x2m) were planed.

The watching brief only gave small results of archaeological interest. Some cultural layers from the 1800 hundreds. And few fragments of ceramics and glass from the same periods. No constructions where uncovered.

Arkæologiske perioder:

1700- og 1800-tallet.

Anlæg og fund:

Kulturlag (opfyld), keramik, glas.

Nøgleord:

Kastelsvej, Sønderborggade, Lipkesgade, Nordborggade, Livjærgade, Arendalsgade og Strandboulevarden.

2 Administrative data og udgravningsdata

Undersøgelsen blev startet 06.05.2021 og afsluttet 26.11.2021. Deltagere i feltarbejdet var Anne-Sofie Kraglund, Andreas Petersen, Kirsti Pedersen, Matteo Laudato og Marc Hauge. Ved undersøgelsen blev der benyttet gravemaskiner, stillet til rådighed af bygherre.

Feltarbejdet blev varetaget af Københavns Museum med museumsinspektør Lena Diana Tranekjer som udgravningsansvarlig. Udgravningsleder og beretningsansvarlig var arkæolog Marc Hauge

Undersøgelserne var bekostet af HOFOR som bygherre jf. Museumslovens § 26 stk. 2, 1. pkt. om arkæologiske undersøgelser i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder. Entreprenøren på jordarbejdet var NCC.

Beretningen og al kommunikation med bygherre, Slots- og Kulturstyrelsen og andre interessenter forbundet med undersøgelsen er at finde i museets sagsregistreringsdatabase, og sagsakter m.v. er desuden lagt i eDoc under administrativsag 2021-0117050.

08.04.2021: Bygherre giver besked om planlagt arbejde

16.04.2021: KBM udarbejder en arkivalisk kontrol

23.04.2021: KBM anmoder SLKS om godkendelse af budget

26.04.2021: Godkendelse fra SLKS af budget

27.04.2021: Bygherre godkender budget

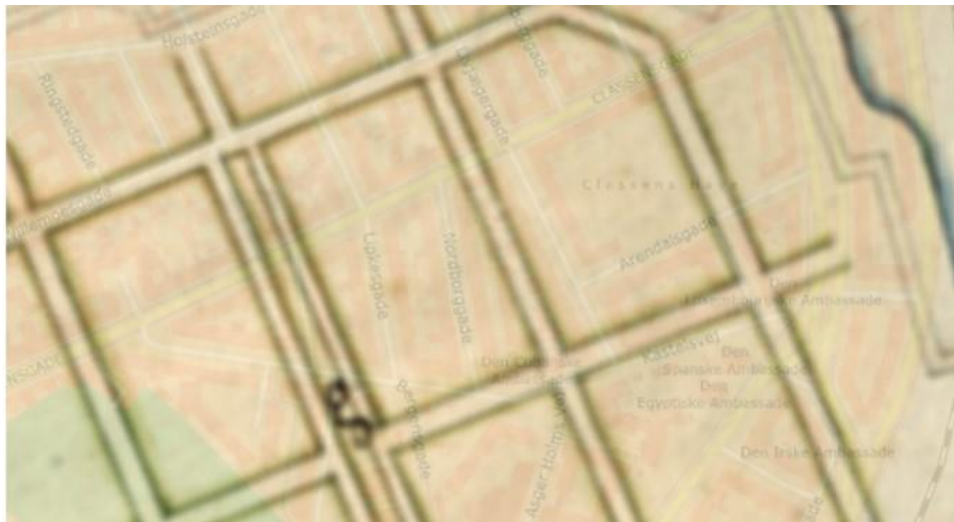
Originaldokumentation opbevares hos Københavns Museum. En elektronisk kopi af beretningen sendes til bygherre og vil desuden blive gjort offentlig tilgængelig på Slots- og Kulturstyrelsens nationale online register, Fund og Fortidsminder.

KBM-nr. og Internt sagsnummer	KBM4955 Kastelsvej m.fl.
Slots- og Kulturstyrelsens journalnr.	21/04186
Amt	København
Herred	Sokkelund
Kommune	København
Kvarter	Østervold
Sogn	Kastels
Periode for feltarbejde	06.05.2021-26.11.2021
Arkæologer	Anne-Sofie Kraglund, Andreas Petersen, Kirsti Pedersen, Matteo Laudato og Marc Hauge.
Areal (m2)	800 (m2)
Volumen (m3)	1600 (m3)
Koordinatsystem	DKTM 3
Højdesystem	DVR 90
X-koordinater	55.69650
Y-koordinater	12.58575
Meter over havet	4,30-6,00
Bygherre	HOFOR
Hovedentreprenør	NCC

Tabel 1. Administrative data og udgravningsdata.

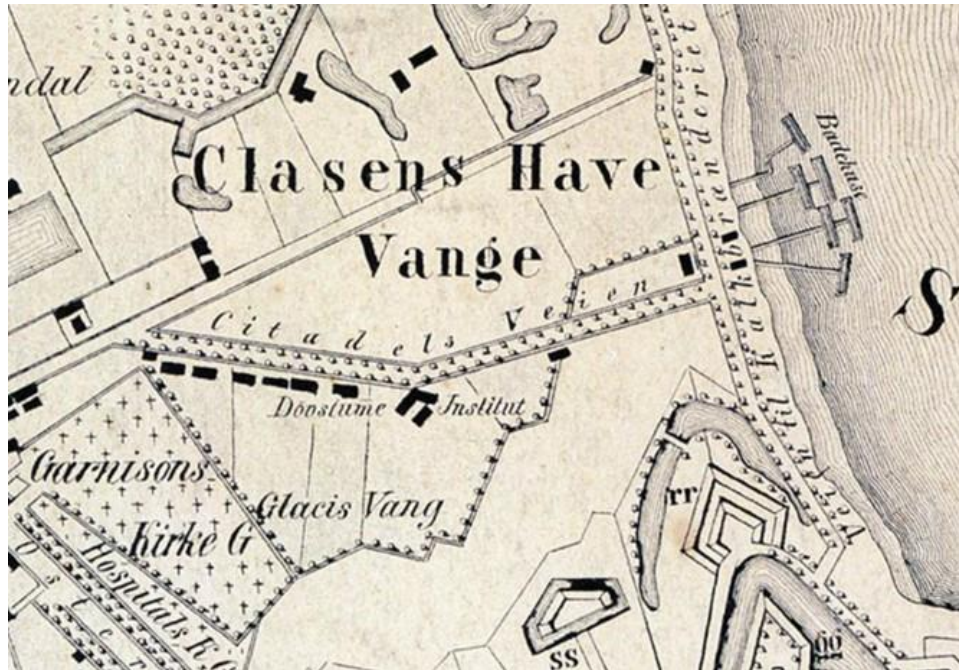
3 Kulturhistorisk baggrund og potentiale

Gadenettet er beliggende på Østerbro uden for Kastellet, under 150 meter fra Københavns kulturarvsareal SB-nr.: 020306-301 (Se efterfølgende kort). Området afgrænses af ambassadekvarteret mod syd og af Classensgade mod nord. Bydelen var frem til anden halvdel af 1800-tallet kun sparsomt bebygget, med let byggeri, da området var omfattet af demarkationslinjen, der løb langs voldene (fig.2-4).

Figur 2. Kort fra 1659 lagt over gældende kort over området. Selv om der ikke ses bebyggelse i området har der været det, det har bare ikke været korttegnerens fokusområde. *Fra Kortviseren.dk.*

Området var landligt og sumpet ud mod kysten, og rummede spredt bebyggelse i form af lystejeendomme, gartnerier, land- samt havebrug. Området Classens Have var også i brug som pestkirkegård i 1711 under den asiatiske byldepest. Det meste af områdets tidlige bebyggelse blev ødelagt efter svenskernes belejring af København i 1658-1660, og igen i kampen mod englænderne i 1807, hvor englænderne kom fra nord og kæmpede sig forbi de norske stillinger i Classens Have (Østerbro Bydelsatlas 1992:7).

Figur 3. Kort fra 1850, med Citadelvej indtegnet. Fra Historisk Atlas.dk.

Gennem området løb også den nordlige adgangsvej til Kastellet. *Kastelsvej* var oprindeligt en del af denne vej fra Østerbro til Kastellet, og vejnavnet kendes fra 1810 som Citadelvej (Figur 3). I 1889 blev den vestlige del af Kastelsvej lagt under Classensgade, i forbindelse med nybyggeri i området.

Demarkationslinjen blev delvist ophævet i 1852, og området var dermed åbent for permanent bebyggelse. Der sker dog først for alvor i dette område i 1890'erne, men belært af det dårlige og planløse byggeri på Vesterbro og Nørrebro, blev der bygget i bedre kvalitet her på Østerbro (Østerbro Bydelsatlas 1992:40ff.).

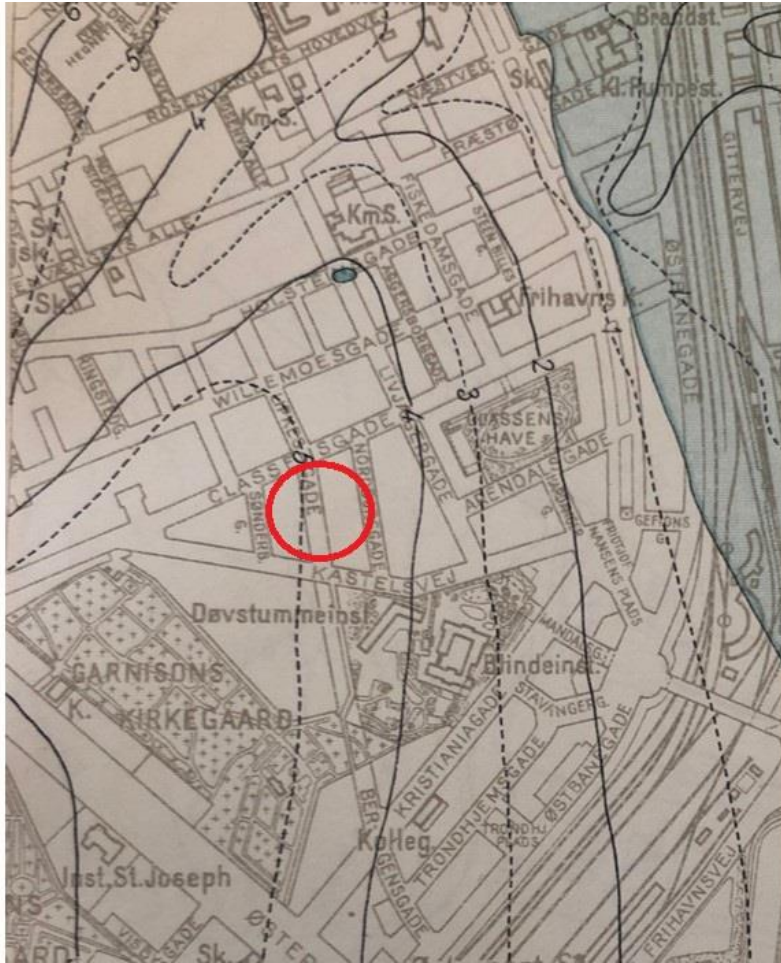

Figur 4. Københavns Omegn 1858 af Ludvig Both. Lagt over gældende kort. Her vises spredt bebyggelse i området. *Fra Kortviseren.dk.*

Området er arkæologisk underbelyst, hvilket hovedsagelig skyldes, at det er bebygget i en periode hvor fokus på arkæologi var et andet end i dag. Områdets topografi med beliggenhed tæt på vand muliggør stenalderfund, hvilket der også ses spor af i området.

Døvstummeinstituttet, Kastelsvej 58, blev bygget allerede i 1839 på demarkationsterrænet, mod det kunne anvendes af militæret ved konflikt (Trap.dk). I FF (Fund & Fortidsminder) er registreret, at der i forbindelse med byggeriet blev fundet en hulsleben mejsel (stenalder), og Ramsing beskriver, at der nord for Kastelvej overfor instituttet, blev fundet et ca. 35 meter bredt bælte med yngre stenalderredskaber i et tyndt muldlag (i kote 4, Figur 5). Dette viser mulighed for yderligere fund af stenalderaktivitet i området. Der er desuden fund af stenalder, både nord, øst og vest for området.

Desuden vil det være muligt at påtræffe spor af områdets tidlige bebyggelse. Historiske kilder og kort viser, at området var bebygget, men kendskabet til denne bebyggelse er yderst begrænset, men har stor betydning for forståelse for Københavns udvikling som storby.

Figur 5. Kort med koter fra Ramsing 1940:42. Med rød markering ses en cirka placering af det beskrevne yngre stenalderområde.

Gaderne omkring Classens Have havde et særligt potentiale. Classens Have var i 1711 pestkirkegård og i forbindelse med byggeri i 1924 på Classensgade var der skeletfund in situ. Kirkegårdens udstrækningen er ikke kendt, men skriftlige kilder indikerer, at den fortsætter længere mod syd. Området har desuden været berørt af de krigshandlinger, der har fundet sted op i tid. Dette har i andre områder, givet resultat i form af stillinger, militærrelaterede genstande og begravelser. Forundersøgelsen i form af overvågningen, har derfor potentiale til at gøre arkæologiske iagttagelser over en lang tidshorisont om mangeartede aktiviteter og begivenheder, og vil samtidig give et solidt indblik i området arkæologiske potentiale.

4 Udgravningsmetode

Figur 6. Kort af de i sagen, berørte gader. Kort fra bygherre.

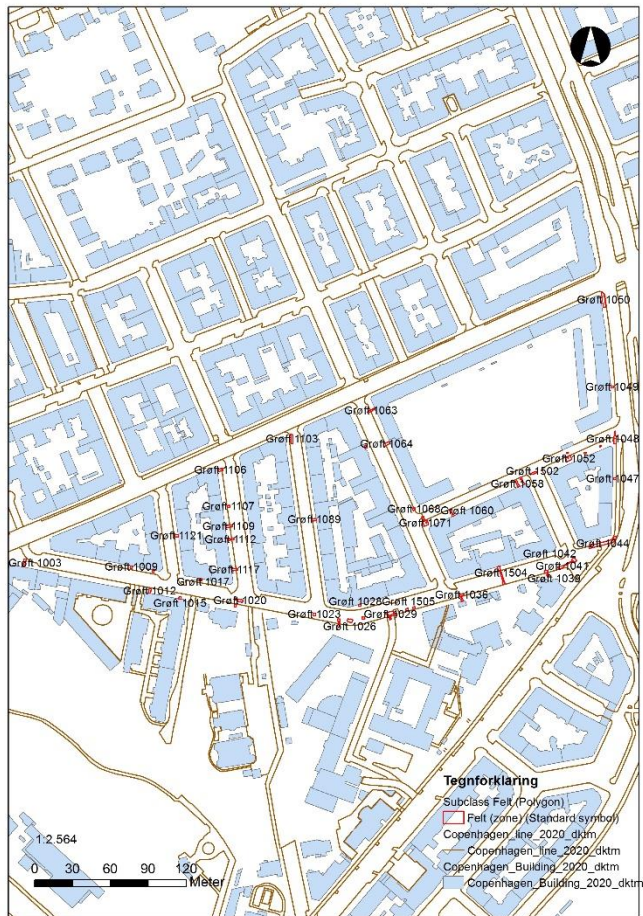
På Figur 6 herover ses med blå markering, de gader der var omfattet af renovering af forsyningsledninger. Forundersøgelsen i form af overvågning dækkede gaderne Kastelvej, Sønderborggade, Lipkesgade, Nordborggade, Livjærgade, Arendalsgade og Strandboulevarden.

Der var fra bygherres side planlagt 200 grøfter med en gennemsnitsstørrelse på ca. 2x2x2 m. Til gravearbejdet stillede entreprenøren med 3 mindre maskiner med 60-100 cm brede rabatskovle. Fra begyndelsen blev alle grøfter dokumenteret, men efterhånden som gravearbejdet skred frem, kunne det konstateres, at det arkæologiske potentiale ikke var så stort som forventet. Derfor ændrede overvågningen karakter fra at være en intensiv overvågning til en ekstensiv overvågning. Dette betød, at man gradvist gik fra at være 4 arkæologer på overvågningen til 1 arkæolog, som kun var der sporadisk til at overvåge de 3 maskiners fremdrift.

I alt blev der overvåget/dokumenteret 65 grøfter. Grøfterne og deres stratigrafier blev dokumenteret med fotos og på papir, hvorefter dokumentationen blev digitaliseret i IntraSIS¹. Undervejs havde entreprenøren enkelte korte ophold i anlægsarbejdet i forbindelse med den arkæologiske dokumentation. Der blev ikke indsamlet fund fra undersøgelsen. Der blev ikke udtaget prøver til naturvidenskabelige analyser.

¹ IntraSIS Explorer systemet er udviklet af det svenske kulturministerium og benyttes i forbindelse med indsamling, relatering, strukturering samt arkivering af data.

5 Undersøgelsens resultater

Figur 7. Oversigtskort med de overvågede grøfter.

På figur 7 vises et overblik over alle de overvågede grøfter. Der blev ikke afdækket nogle konstruktioner i grøfterne. Af fyld blev der registreret:

Opfyldslag (Kulturlag), Moderne tid (1848-nu): 31 stk.

Opfyldslag (Kulturlag), Nyere tid (1660-1848): 14 stk.

De forskellige fyld, som blev afdækket i grøfterne, fordelte sig i 7 gader. Et repræsentativt udvalg af resultaterne fra gaderne/etaperne vil blive gennemgået.

Strandboulevarden

Figur 8. Grøfter i Strandboulevarden.

I Strandboulevarden blev der overvåget 6 grøfter. Generelt for alle grøfterne på projektet, skulle der graves ned til eksisterende vandrør, så der var lille sandsynlighed for at finde intakte konstruktioner i grøfterne. Det var mere sandsynligt at finde intakte kulturlag i profilerne.

I den nordligste grøft i Strandboulevarden, Grøft 1050, sås flere fyld. Se nedenfor på Figur 9. I profilen ses forskellige grå heterogene fyldskifter, som ligger på et mørkt opfyldslag nederst. De forskellige grå fyldskifter repræsenterer flere moderne hændelser. Øverst, nuværende vejbelægning og planeringslag til dette. Herunder ses gule tegl, som er lagt hen over et el-kabel. Herunder ses et omblandet lag, som nok var et opfyldslag, men ret omrodet, der kunne være et moderne rør i fylDET, som ikke blev afdækket.

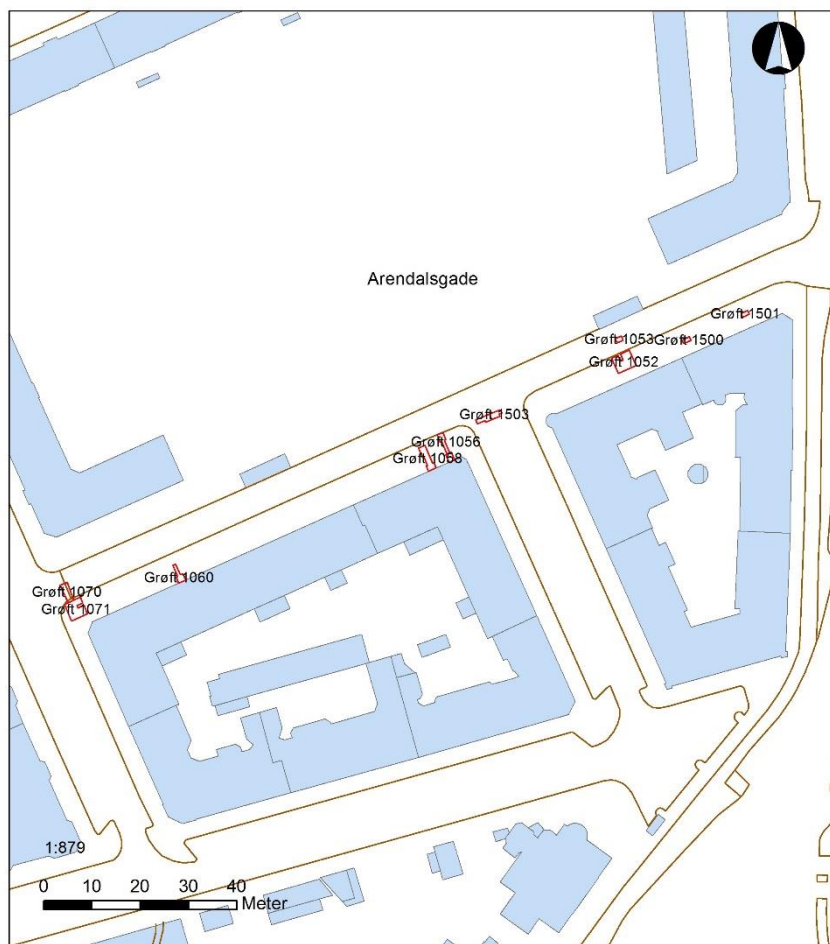
Det mørke uforstyrrede lag, nederst 130cm UNO (under nuværende overflade), (kote 1.65 DVR90), var ca. 50 cm tykt. Laget var homogent, svagt organisk og sandet med trækul, og enkelte stykker rød ukarakteristisk keramik. Der skulle ikke graves dybere her end 180 cm UNO, så der blev ikke observeret flere lag, men nederst i det mørke lag kunne anes lidt lyst sand, som måske var et nyt fyld og måske et naturlag.

Det mørke lag blev tolket som et opfyldningslag fra tiden omkring midt 1800-tallet eller lidt ældre, da området i den tid stadig er sparsomt bebygget. Det mørke lag er nok fyldt på i forbindelse med en større byggemodning af området, som finder sted i 1800-tallet.

Figur 9. Profil i Grøft 1050 set fra vest. Foto: Københavns Museum.

Arendalsgade

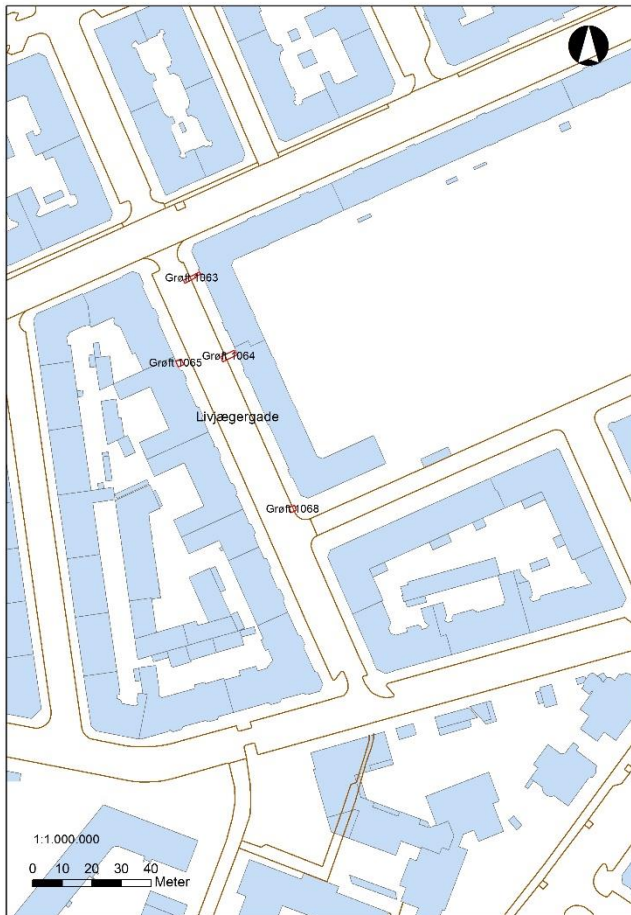
Figur 10. Grøfter i Arendalsgade.

I Arendalsgade blev der overvåget 11 grøfter. I profilen herunder ses de samme hændelser som i Strandboulevarden. Forskellige moderne faser, lyst gråt heterogent fyld, der lå på et mørkt opfyldslag. Her begynder det mørke opfyld ca. 130cm UNO (kote 3,35 DVR90), og det var ca. 25 cm tykt. Kun halvt så tykt som i Strandboulevarden, og her ses gråbrunt ler, undergrund, i bunden af grøften ca. 180 cm UNO (kote 3,35 DVR90). Terrænet fra Arendalsgade mod Strandboulevarden falder en del. Dette kan forklare det mindre opfyld, da behovet for terrænregulering ikke har været det samme i de to gader.

Figur 11. Profil i Grøft 1060, set fra nordøst. Foto: Københavns Museum.

Livjærgade

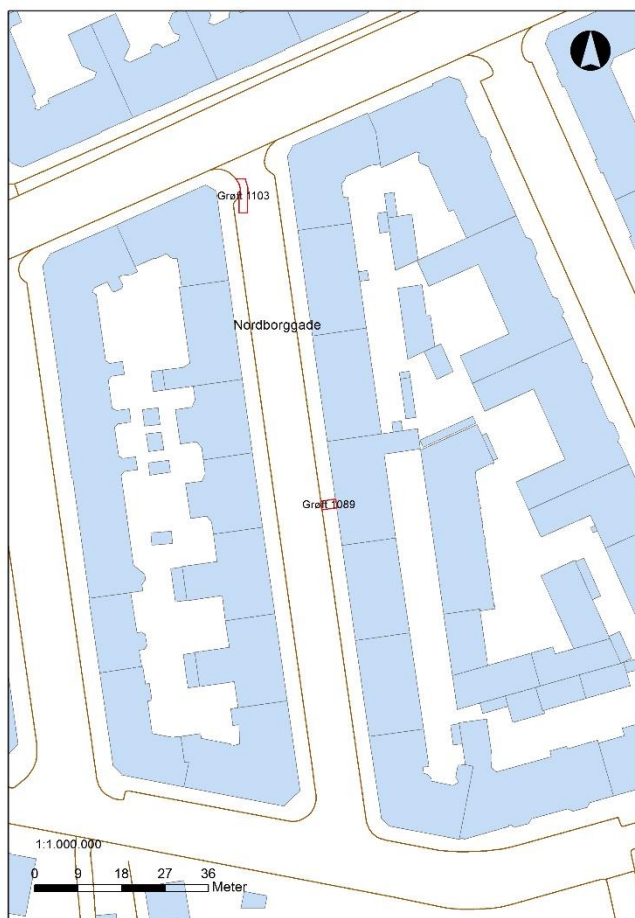
Figur 14. Grøfter i Livjærgade.

I Livjærgade blev der overvåget 4 grøfter. I Grøft 1068 sås flere moderne nedgravninger og planeringslag under den nuværende belægning. 90 cm UNO var det samme mørke opfyldslag, ca. 45 cm tykt, som tidligere var set i Arendalsgade og Strandboulevarden. Laget lå som i det andre gader, på undergrunden (kote 3,30 DVR90).

Figur 15. Profil i Grøft 1068 set fra sydvest. Foto: Københavns Museum.

Nordborggade

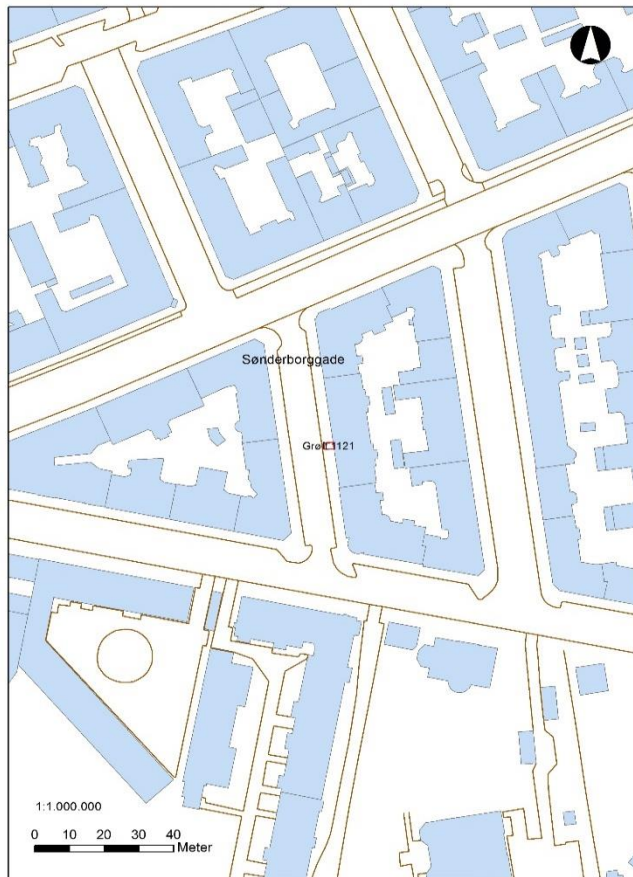
Figur 16. Grøfter i Nordborggade.

I gaden her blev der overvåget to grøfter. I Grøft 1089 var der under belægningen flere moderne nedgravninger til diverse kabler. Under de moderne lag lå et mørkt opfyldslag, der mindede meget om det mørke lag, som var observeret i de andre gader. Laget her bestod af det samme indhold, dog var det betydeligt mere fedtet, som det var blandet med ler. Det blev tolket som værende en del af samme fase af opfyldninger i området, hvor bestanddelene i fyldet havde ændret sig til at være mere leret. Det mørke opfyld lå ca. 80 cm UNO og var ca. 12 cm tykt. Det mørke opfyld lå på undergrund, som startede i kote 3,90DVR.

Figur 17. Profil i Grøft 1089. Set fra nord. Foto: Københavns Museum.

Sønderborggade

Figur 18. Grøft i Sønderborggade.

I den ene grøft, Grøft 1121, der skulle graves her, sås det samme som i grøften (1089) i Nordborggade. Moderne hændelser, som lå på den nye variant af det mørke opfyld. Her var opfyldt ca. 35 cm UNO med en tykkelse på 55 cm.

Figur 19. Profil i Grøft 1121 set fra syd. Foto: Københavns Museum.

Kastelsvej

Figur 12. Grøfter i Kastelsvej.

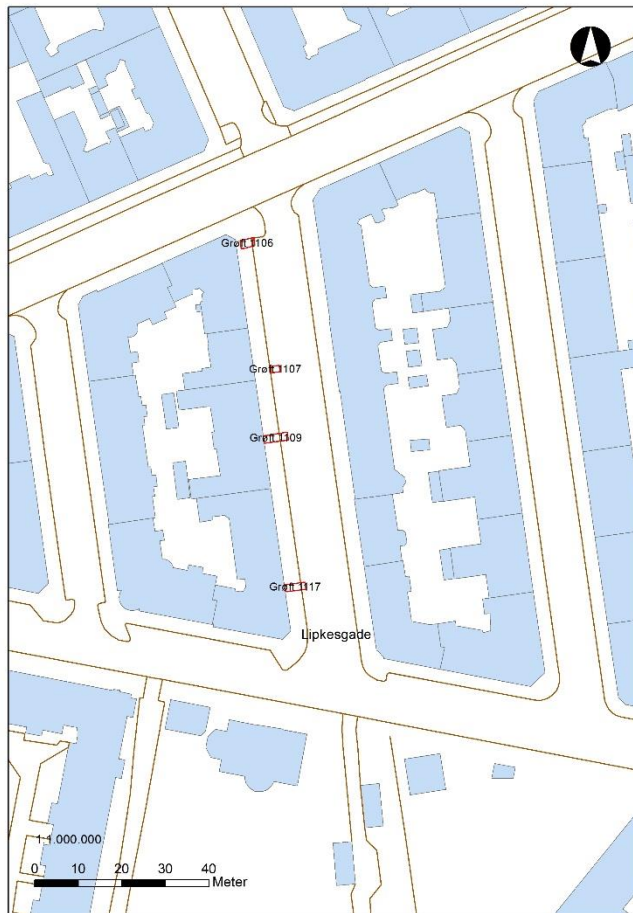
I Kastelsvej blev der overvåget 27 grøfter. Profilen i Grøft 1029 indeholdt et tykt muldlag med en sandlinse i. Under det tykke muldlag var der undergrund i kote 3,30 DVR90.

I denne grøft var der ikke noget mørkt opfyldslag. Dette kan skyldes, at det ikke har været nødvendigt at regulere terrænet eller også er det gravet bort i forbindelse med den begyndende bebyggelse i området, i sidste halvdel af 1800-tallet. Det tykke muldlag, ca. 100 cm tykt, med sandlinsen i midten, virkede løs i fylDET over linsen og mere fast og leret under den. Der var ingen fund, så det kunne ikke fastslås om mulden var fra, da man afskaffede have- og landbrugene i området eller det måske kan være en del af den muldhorisont som Ramsing omtaler (se det kulturhistoriske afsnit kap. 2). Ramsing så en tynd muldhorisont i kote 4,0 DVR90 i området ved Lipkesgade. Kastelsvejs kote ved grøften var 4,50 DVR90, og kote 4,0 DVR90, var lidt over sandlinsen i profilen herunder.

Figur 13. Profil i Grøft 1029. Set fra nordvest. Foto: Københavns Museum.

Lipkesgade

Figur 14. Grøfter i Lipkesgade.

I de fire grøfter som blev overvåget i Lipkesgade, blev der ikke observeret noget af arkæologisk interesse. Herunder på Figur 15, Grøft 1107, ses kun moderne opfyld og rør. Undergrunden ses 90 cm UNO, kote 4,30 DVR90.

Figur 15. Profil i Grøft 1107 set fra nord. Foto: Københavns Museum.

6 Sammenfatning

Der blev ikke fundet nogle anlæg eller nævneværdige fund. Det, der kunne ses i grøfternes profiler var, at der havde været en del terrænregulering i berørte gader i forbindelse med den begyndende bebyggelse i området i 1800-tallet. Man havde kørt et mørkt fyld på i en stor del af det berørte område. Terrænets fald fra vest mod øst var medvirkende til de varierende mængder af opfyld, som var lagt ud. Lagets tykkelse varierede fra ca. 12cm til 55cm. Dog kan der være bortgravet dele af opfyldet, efterhånden som området blev bebygget i 1800-tallet.

Den muldhorisont som Ramsing så, blev måske set i Kastelsvej, men det var med stor usikkerhed, da der ikke var fund og da den horisont, som Ramsing så, var omtalt som en tynd stribe. I Kastelsvej var der et muldlag på 100 cm. Det var bemærkelsesværdig få arkæologiske observationer, der blev gjort i berørte gader. Måske har man planeret hele området, og fjernet arkæologien i forbindelse med anlæggelsen af kastellet i 1600-tallet.

Overvågningen gav ikke meget ny viden, og men da området er arkæologisk underbelyst, vil Københavns Museum ved fremtidige arbejder i Kastelsvej og de tilhørende områder, som udgangspunkt anbefale en forundersøgelse (overvågning) af arbejdet. Overvågningens intensitet vil afhænge af anlægsarbejdets karakter og omfang.

7 Fotoliste

Fotonr	Motiv	Set fra	Dato	Int
499	ZT1050, profiloversigt	V	10-05-2021	KP
500	ZT1050, profil top	V	10-05-2021	KP
505	ZT1050, profil midt + bund	V	10-05-2021	KP
506	ZT1050, profil bund	V	10-05-2021	KP
507	ZT1050, arb.foto grøft	NV	10-05-2021	MH
509	Slettes			
510	Slettes			
511	Slettes			
512	Slettes			
513	ZT1052, profil 3C3005	V	25-05-2021	KP
514	ZT1052, mørkt lag SD20xx, i bund af grøft	NV	25-05-2021	KP
515	ZT1052, oversigt af grøft (Marc i baggrunden)	V	25-05-2021	KP
516	ZT1052, arb.foto af rør i grøft	Ø	25-05-2021	MH
518	Boreprøve 1 (ZT1052)	-	25-05-2021	KP
519	SD2010 i flade i ZT1052	-	25-05-2021	KP
520	Boreprøve 2 (ZT1052)	-	25-05-2021	KP
521	Arb. foto Andreas W.P	Ø	25-05-2021	KP
523	Oversigtsfoto ZT1052 med Strandboulevarden i baggrund	V	25-05-2021	KP
525	ZT1056, profiloversigt	Ø	28-05-2021	AWP
526	ZT1056, oversigtsfoto	S	28-05-2021	AWP
527	ZT1501, profiloversigt	S	28-05-2021	AWP
529-530	ZT1056, profiloversigt - SD2010 i bunden, samt undergrund	NV	28-05-2021	KP
531-532	Arbejdsfoto ZT1056 - Kirsti P	S	28-05-2021	AWP
533	ZT1056, boreprøve 3 i undergrund	-	28-05-2021	AWP
534	Oversigtsfoto/profilfoto ZT1053	S	28-05-2021	
535	Orienteringsfoto ZT1053	N		
536	Oversigtsfoto ZT1058	N	11-06-2021	MH
537-38	Oversigtsfoto ZT1058	V	11-06-2021	MH

539-540	Flade ZT1058	∅	11-06-2021	MH
541	Flade ZT1058	V	11-06-2021	MH
542-545	Profil ZT1058	∅	11-06-2021	AK
546	Profil ZT1503	∅	11-06-2021	KP
547	Oversigtsfoto over placeringen i gade ZT1502, ZT1503	V	11-06-2021	KP
549-553	Oversigtsfoto profil 3C3016 ZT1060	∅	14-06-2021	MH
554	Arbejdsfoto - oversigt ZT1071	S	14-06-2021	MH
555	Oversigtsfoto bund ZT1502 udvidelse mod vest	V	15-06-2021	KP
556	Oversigt udvidelse ZT1502 og ZT1503	SV	15-06-2021	KP
557	Oversigtsfoto udvidelse ZT1071 (m/Anne-Sofie)	NV	15-06-2021	KP
558	Oversigtsfoto udvidelse ZT1071, profil C3013	N	15-06-2021	KP
560	Arbejdsfoto ZT1070, grøfteprofil og moderne nedgravning	S	16-06-2021	KP
561	Arbejdsfoto ZT1070, grøfteprofil og moderne nedgravning	V	16-06-2021	KP
562	Profil ZT1070	V	16-06-2021	KP
563	Oversigt ZT1070, tværprofil m. nedgravning til betonkasse	SV	16-06-2021	KP
565	Arbejdsfoto ZT1036 - østlig profil	SSV	21-06-2021	KP
566	Arbejdsfoto ZT1036 oversigt ind mod bygning	V	21-06-2021	KP
568	Arbejdsfoto ZT1036 ud mod vej 8 Livjægergade	∅	21-06-2021	KP
569	ZT1032, lagfølger, nordlige del	V	22-06-2021	MH
572	ZT1032, lagfølger, nordlige del	V	22-06-2021	MH
576	ZT1018, lagfølger, nordlige del	SSV	22-06-2021	MH
578	ZT1028, sydvestlig profil	N∅	22-06-2021	MH
580	ZT1028, detalje undergrund	N∅	22-06-2021	MH
581	ZT1039 NV+V profil	S∅	23-06-2021	AK
582	ZT1039 oversigt	S∅	23-06-2021	AK
583-84	ZT1042 oversigt	N	23-06-2021	AK
585-89	ZT1038 oversigt profil	N	24-06-2021	KP

590	ZT1038 profil, detalje bundlag	N	24-06-2021	KP
591	ZT1029 profil	∅	28-06-2021	AWP
592	ZT1029 oversigt	S	28-06-2021	AWP
593	ZT1041 profil	S	29-06-2021	AK
594	ZT1041 oversigt	S	29-06-2021	AK
595	ZT1041 profil	S	29-06-2021	AK
596	ZT1504 oversigt	S	29-06-2021	AWP
597	ZT1504 oversigt	NV	29-06-2021	AWP
598	ZT1034 profil	N	01-07-2021	AWP
599	ZT1034 oversigt	N	01-07-2021	AWP
600	ZT1504 udvidet oversigt	S	01-07-2021	AWP
601	ZT1505, close-up nederste lag	N	05-07-2021	AK
602	ZT1505 profil	N	05-07-2021	AK
603	ZT1505 oversigt	N	05-07-2021	AK
604	ZT1029 udvidelse + ZT1030 oversigt	S	07-07-2021	AK
605	ZT1029 udvidelse + ZT1030 oversigt	S∅	07-07-2021	AK
606	ZT1029 oversigt	S∅	07-07-2021	AK
607	ZT1030 Profil	N	07-07-2021	AK
608	ZT1030 Profil	N	07-07-2021	AK
609	"Røverhul" kastelsvej	V	08-07-2021	AK
614	ZT1026 Profil	S	15-07-2021	AK
615-517	ZT1026 Oversigt/orientering	S / N	15-07-2021	AK
621-24	ZT1012 profil med træ	∅	16-07-2021	AK
625-628	ZT1017 profil	∅	19-07-2021	AK
629	ZT1017 Oversigt	∅	19-07-2021	AK
630	ZT1015 Profil	V	19-07-2021	AK
632-34	ZT1003 Oversigt	N	20-07-2021	AK

635-636	ZT1020 Profil	S	20-07-2021	AK
637	ZT1020 lokation	S	20-07-2021	AK
639-41	ZT1003 lokation fra N og oversigt fra Ø	N / Ø	21-07-2021	AK
643	ZT1023 Profil	Ø	21-07-2021	AK
645	ZT1003 Lokation	N	21-07-2021	AK
646	ZT1003 Profil	Ø	21-07-2021	AK
647-649	ZT1027 Profil	V	22-07-2021	AK
651	ZT1027 Lokation/overblik	S	22-07-2021	AK
652	ZT1024 Profil	S	22-07-2021	AK
654-55	ZT1024 Lokation nr. 17	S	22-07-2021	AK
656-58	ZT1506 Profil	V	23-07-2021	AK
659-660	ZT1506 oversigt/lokation	S	23-07-2021	AK
661-62	ZT1506 boreprøve	-	23-07-2021	AK
663	ZT1018, profil øst	V	11-08-2021	ML
664-665	ZT1016, profil vest	Ø	12-08-2021	ML
666	ZT1016, profil øst	V	12-08-2021	ML
667	ZT1013 profil øst	V	16-08-2021	ML
668	ZT1013 profil nord	S	16-08-2021	ML
669	ZT1013 profil vest	Ø	16-08-2021	ML
670	ZT1010 sammenhæng mellem ZT1010 og ZT1012	Ø	17-08-2021	ML
671-673	ZT1010 profil syd	N	17-08-2021	ML
674	ZT1010 profil nord	S	17-08-2021	ML
675	ZT1010 profil vest	Ø	17-08-2021	ML
676-677	ZT1014 profil vest	Ø	18-08-2021	ML
678	ZT1014 profil syd	N	18-08-2021	ML
679	ZT1014 profil øst	V	18-08-2021	ML
680	Grøft syd for ZT1014, profil vest	Ø	23-08-2021	ML

681	Grøft syd for ZT1010, profil vest	∅	24-08-2021	ML
682	Grøft nord for ZT1008, profil v	∅	25-08-2021	ML
683	Øst for ZT1005 profil s, kontrolgrøft	N	25-08-2021	ML
684	Kontrolgrøft 4 m syd for ZT1006, profil v	S	26-08-2021	ML
685	Grøft mellem ZT1004 og ZT1005, profil s	N	27-08-2021	ML
686	Grøft mellem ZT1004 og ZT1005, profil N	S	27-08-2021	ML
687-88	ZT1008, profil vest	∅	27-08-2021	ML
689-90	ZT1508 profil syd	N	27-08-2021	ML
691	ZT1004 profil nord	S	27-08-2021	ML
692	ZT1004 profil syd	N	27-08-2021	ML
693	ZT1006, moderne forstyrrelse	S	30-08-2021	ML
694	ZT1006, moderne forstyrrelse	N	30-08-2021	ML
695	ZT1009, moderne forstyrrelse	V	30-08-2021	ML
696	ZT1009, moderne forstyrrelse	V	30-08-2021	ML
697	ZT1003, arbejdsbillede	N	06-09-2021	MH
698	ZT1063, profil (vestprofil)	∅	07-09-2021	MH
702	ZT1068, arbejdsfoto (østprofil)	V	07-09-2021	MH
707	ZT1065, oversigtsbillede	N	07-09-2021	MH
724	ZT1064, oversigt	N	19-09-2021	MH
727+729	ZT1089 - profil, SD2056+57+58	NV	06-10-2021	MH
742	ZT1103 - Profil	V	21-10-2021	MH
744	ZT1103 - Profil SD2055+2056	∅	21-10-2021	MH
749	ZT1109 - Profil	-	02-11-2021	MH
751	ZT1107 - Profil	-	02-11-2021	MH
762	ZT1106 - Profil	N	04-11-2021	MH
764	ZT1112 - Profil	N	09-11-2021	MH
765	ZT1112 - Profil	S	09-11-2021	MH

766	ZT1117 - Profil	N	10-11-2021	MH
768	ZT1117 - Profil	N	11-10-2021	MH
781	ZT1121 - Profil	N	18-11-2021	MH

Tabel 2. Fotoliste.

8 Anlægsliste

Intrasisld	Name	Beskrivelse	Datering
102	Bund af grøft		
103	Undergrund		
2000	Brobelægning, fliser, asfalt	Moderne brostensbelægning, flisebelægning eller asfalt Foto 499 Kamera 32 Dybde UNO 0,0 m	Moderne tid (1848-nu)
2001	Sættelag til brosten, moderne	Moderne sættelag til moderne brolægning. Mellem-gråbrunt homogent sand m. sten. Mellem konsistens. Primært afsat og skarp afgrænsning.	Moderne tid (1848-nu)
2002	Afretningslag, moderne	Moderne afretningslag	Moderne tid (1848-nu)
2003	Fyld i nedgravning til elkabel, moderne	Fyld i nedgravning til elkabel. Over elkablet sås en række gule teglsten til at markere mod kablet Foto 499 kamera 32 Dybde UNO 0,55	Moderne tid (1848-nu)
2004	Opfyld, nyere tid	Et muligt opfyldslag. Ingen fund ud over lidt gul tegl. dybde UNO 0,92 foto 499 kamera 32	Nyere tid (1660-1848)
2005	Opfyld, nyere tid	Mørkt opfyldslag. Ikke organisk. Indeholder kalk, keramik(rødgods og fajance), trækul Dybde UNO 1,30 m Foto 499 kamera 32	Nyere tid (1660-1848)

2006	Sandlag (natur?)	Er kun observeret i grøft indtil videre. Det ligner undergrund, men det er ikke helt sikkert endnu. Vi ved ikke hvad der ligger under. Små sten i laget, som ikke er vandrullede. Der ses ingen skaller i laget. En del af kystlinjen? Dybde UNO 1,83 m Foto 499 kamera 32	Uvis
2007	Moderne opfyld, Sand/Grus	Moderne opfyld i nedgravning bestående af en sammensætning af sand og grus der kan variere i farve.	Moderne tid (1848-nu)
2008	Moderne opfyld, Ler	Moderne opfyld i nedgravning bestående af en sammensætning af mellem til kompakt ler der kan variere i farve.	Moderne tid (1848-nu)
2009	Moderne opfyld	Moderne opfyld - Mellem brungråt let leret grus med rød + gul tegl	Moderne tid (1848-nu)
2010	Mørkt brunt let organisk leret sand		Uvis
2011	Lyst brunorange grus lag	Lys brunorange gruslag, observeret ved boreprøve i grøft ZT1052.	Uvis
2013	Rør - fjernvarme	Moderne rørføring formentlig fjernvarme	Moderne tid (1848-nu)
2014	Planeringslag	Planeringslag som består af mørkt brunsort kompakt sammenpresset sten, grus, tegl både røde og gule, samt jernudfældninger der gjorde omkringliggende fyld rustbrunt. Der var ingen bindemiddel mellem teglstene, de lå omrodet. Vurderes til at være fra senest 1800-tallet, muligvis yngre.	Moderne tid (1848-nu)
2015	Raseringslag	Tyndt gråt homogent snadlag med mørtel og aske. Løs konsistens. Tolket som værende et raseringslag.	Nyere tid (1660-1848)

2016	Mørkt gråsort fedtet lag	Mørkt gråsort fedtet organisk lag. Kompakt, homogent og lugter organisk. Nogle få nister af trækul og rød tegl. Få fragmenterede fund, f.eks. læder fra en snabel lignende sko og knogle. Del af søm fundet, men ej hjemtaget. I overgang til UG ses opblanding mellem UG og SD2016. Foto: K32_549-553	Nyere tid (1660-1848)
2017	Mørkt brunrå til brun let leret muld	Brunrå let leret muldet sand med småsten, rødder og formuldede træstykker (som formodentlig er træødder). Løs homogen. Muligt opblandet opfyldningslag. Fra gammel have? Laget er observeret i en anden grøft, men her uden rødder og i et lavere niveau. Trolig er laget gravet delvist væk, da der ovenpå var SM2008, moderne opfyld - leret. Laget sås her igen som brunt let leret og muldet, homogent, uden inklusioner andet end småsten, samt uden rødder.	Nyere tid (1660-1848)
2018	Opfyld nyere tid	Opfyld som ligger direkte på undergrund, men det ligner ikke at laget er dannet her. Det er nok nærmere lagt ud her i forbindelse med måske planering af gade/terræn. Der ses en smule tegl (rød) i laget. Ingen andre inklusioner. I dette område af Kastelsvej, ligger undergrund relativt højt - 0,63 UNO.	Nyere tid (1660-1848)

2019	Opfyldslag	Gråbrunt sandet ler med høj andel og spættet med gulgrå små lerkulper. Der var lidt inklusion af knoglefragmenter, røde teglstumper/nister og små trækulsnister. Laget er tolket som opfyld, men der kan ikke siges noget om datering da der ikke blev fundet noget keramik. Laget skiller sig fra det moderne opfyldslag - leret SM2008, med at dette var mere jævnt spættet med lerkulper. Afgrænsningen til undergrund (nedenunder) er skarp og U.G. er gråblå kompakt morenæler og det taler for at overfladeniveauet er gravet væk og et stykke ned i undergrund inden opfyldslaget er påført.	Nyere tid (1660-1848)
2020	Asfalt lag, opfyld	Moderne asfaltlag, formentlig til at beskytte kabler.	Moderne tid (1848-nu)
2021	Opfyldslag	Brungråt sandet ler med fragmenter af rød tegl. Der observeres også trækulsnister.	Nyere tid (1660-1848)
2022	Lerlag	Lyst hvidgult kompakt kalket lerlag. Meget kalket tekstur, talrige kalknister + kalkstykker. Måske bare undergrundsafart?? Ingen fund	Uvis
2023	Brobelægning under nuværende asfaltbelægning	Lag af brostensbelægning lige under den nuværende asfaltbelægning. Formentlig den belægning der har været på pladsen ved krydset Classensgade/Kastelsvej før der blev lagt	Moderne tid (1848-nu)

		nuværende asfaltbelægning.	
2024	Sættelag u. brobelægning u. nuværende asfaltbelægn	Sættelag under brosten som ligger under nuværende asfaltbelægning	Moderne tid (1848-nu)
2025	Lerlag	Kompakt, homogen, gruset lys grå ler m. kalknister	Uvis
2026	Muldlag	Lomme af mærk brun gruset muld. Fund af dyrekogler, glas, keramik, trækul. Måske er laget samme som SD2017. Dog ligger SD2026 lag væsentligt dybere under en forstyrrelse. En boreprøve viser at laget bliver mere smattet (vådt) jo dybere det ligger. Boreprøven gik ca. 35 cm dybere end grøftens bundniveau. Herefter kunne boret ikke bore dybere. Laget under SD2026 er formentlig UG.	Nyere tid (1660- 1848)
2027	Muldet ler	Mørkt gråbrunt homogent kompakt organisk lerlag med trækul, stenkul og røde tegnister	Moderne tid (1848-nu)
2028	Fragmenter af tegl	Kompakt lægning af rød mursten fragmenter, med mørkbrunt ler. Sandsynlig gangflade, ikke særlig struktureret, eller spor af gades bygnings fase.	Moderne tid (1848-nu)
2029	Mørk brun muldjord	Mørk brun let organisk leret sand, med småsten og trækul. Spor af rødder ved lagets bund. Muligt dyrkningslag.	Moderne tid (1848-nu)

2030	Fyldning, gul ler	Kompakt og homogent lag af sand og ler. Mulig fyldning, måske natur.	Uvis
2031	Muldjord, mørk brungråt	Muldjord lag, let lertet sand, indeholder trækul og tegl fragmenter (små fragmenter).	Nyere tid (1660-1848)
2032	Let leret gult sand	Lag af let leret sand, gul-gråt, homogent, måske natur lag.	Uvis
203	Moderne nivellerings lag, sand	Hvidt industrielt groft sand, nivellerings niveau under asfalten.	Moderne tid (1848-nu)
2034	Fyldning af en moderne grøft	Opfyldningslag, består af 2 niveauer: A er grå groft sand, B er sand og murbrokker (tegl).	Moderne tid (1848-nu)
2035	Nivellering lag af rødt sand	Kompakt lag af rød/brun sand, med spor af trækul og små fragmenter af tegl. Mulig overflade.	Moderne tid (1848-nu)
2036	Lag af tegl brokker	Lag af rød, vandret teglfragmenter, med sandet ler. Tykkelse er 5 cm. Laget ligner maget S2028.	Moderne tid (1848-nu)
2037	Muldjord, leret sand	Leret sand, mørk brun, små fragmenter af knogler og spor af trækul. Muligt dyrknings lag.	Moderne tid (1848-nu)
2038	Fyld af en dybning	Fyldningslag med sten, grus og opblandet sand og ler. Vi er i tvivl om det er natur eller opfyldning af en nedgravning.	Uvis
2039	Lag af sandet ler	Let lertet sand, grå brun, homogent: muligvis natur lag.	Uvis
2040	Brun-rød opfyldslag	Fyldningslag, lertet sand, opblandet, rød-brunmed fragmenter af rød tegl og grus. Måske gammel overflade eller aktivitetslag til gades belægning.	Uvis
2041	Brun sandet ler og grus	Lag af kompakt sandet ler og grus. Sandsynligvis fyldslag.	Moderne tid (1848-nu)
2042	Lag af gul ler	Lag af opblandet let sandet ler, re-	Moderne tid (1848-nu)

		deponeret, fra lokale undergrund.	
2043	Muldjord	Lag af brun lertet sand, med spor af trækul, grus. Muldjord med spor af rødder på bunden.	Moderne tid (1848-nu)
2044	Let sandet ler	Lag af homogent let sandet ler. Sandsynligvis naturlag.	Uvis
2045	Horisont med rødder og trækulnister	Lag af silt og sand, med spor af rødders aktivitet og trækulnister. Måske dyrknings horisont.	Uvis
2046	Rødt fint sand	Lag af rød fin sand. Måske afsætningslag til en gammel brostenbelagt.	Moderne tid (1848-nu)
2047	Lag af murbrokker	Lag af murbrokker: mørtel (hvid), fragmenter af tegl (rød), grus, sand og jernfragmenter. Fyldningslag.	Moderne tid (1848-nu)
2048	Fyldningslag, silt og ler	Lag af opblandet silt og ler med grus. Måske fyldningslag.	Uvis
2049	Koncentration af stenfragmenter	Koncentration af stenfragmenter (flint) med skarpe kanter. Der er ingen spor på forarbejdning på fragmenterne. Tilsyneladende, er det en rest af stenfragmentering, måske naturlig.	Uvis
2050	Opfyld (Gråt mellem kompakt)	Fyldet ses i det første og mest nordlige område i Livjægergade. Ikke ret gammelt og forstyrret af mange nedgravninger til kabler. Enkelte stykker tegl i. Foto: 697-98.	Moderne tid (1848-nu)
2051	Omrodet lag	Laget fremstår som en forstyrrelse i en nedgravning, da det har elementer af de omkringliggende lag. Virker nærmest som en lomme. Foto: 702, 708, 709, 713, 723.	Moderne tid (1848-nu)

2052	Grågult opfyld	Fremstår som en lomme i lag SD2051. Begge lag kan være en del af en udjævning af laget under SD2054. Foto: 702, 708, 709, 713, 723.	Moderne tid (1848-nu)
2053	Organisk opfyld	En lille rest af organisk fyld en mulig nedgravning i SD2054, underliggende lag. Lag er måske fra en mødding. Der var et lille fragment af vinduesglas i fyldet. Foto: 702, 708, 709, 713, 723.	Nyere tid (1660-1848)
2054	Sort opfyldslag	Sort opfyldslag som ligger på undergrundet. Laget indehold få stykker rød tegl. Måske et et et udjævningslag til byggemodning af området. Foto: 702, 708, 709, 713, 723.	Nyere tid (1660-1848)
2055	Modern grus	Moderne grus.	Moderne tid (1848-nu)
2056	Blandet fyld til planering	Planeringslag til den nuværende belægning. Ikke ret gammelt. Foto: 727+729.	Nyere tid (1660-1848)
2057	Opfyld i mulig byggegrube	Lettere omrodet fyld. Måske fyld i en nedgravning/byggegrube til den nuværende bygning. Der var et stykke hvidglasseret fajance.	Moderne tid (1848-nu)
2058	Mørkt opfyld (med organisk stribe i bunden)	Nyretids opfyld, som bliver mørkere mod bunden af fyldet. Nederst i fyldet ses en mørk brun stribe af organisk materiale, der ligger direkte på undergrunden. Måske har området stået åbent, da den brunestribe blev dannet. Måske afsat i forbindelse med opførslen af den stående bygning. I den mørke del af fyldet ses teglnister og trækul. Foto: 727+729.	Nyere tid (1660-1848)

2059	Brungråt opfyld	<p>Et brungråt opfyld uden fund. Enkelte røde tegl fragmenter ses. Fyldet ses under nuværende belægning og omkring moderne vandrør. Laget som ses, tolkes som et lag, måske med flere hændelser, dog kan dette ikke ses. Der er også organisk indhold i fyldet, som er omblandet med grus/sand/ler. Måske har der været en organisk horisont/lagfølge men den er gravet bort nu. Fyldet virker ret omrodet. Topkote på laget: +5,30 DVR Foto:749+751+762.</p>	Moderne tid (1848-nu)
------	-----------------	---	-----------------------

Tabel 3. Anlægsliste.